

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş–Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3 Intézet/Tanszék	Magyar Irodalomtudományi Intézet
1.4 Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5 Képzési szint	Mesteri képzés
1.6 Szak / Képesítés	Magyar nyelv és irodalom, MA (2014-2015)

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve		Irodalom- és művészetszociológia LMM1103					
2.2 Az előadásért felelős tanár neve			T. Szabó Levente				
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve			T. Szabó Levente				
2.4 Tanulmányi év	Mest	2.5 Félév	1	2.6. Az értékelés módja	összetett	2.7 A tantárgy típusa	Választható

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	3	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	1
3.4 A tantervben szereplő össz-óraszám		melyből: 3.5 előadás		3.6 szeminárium/labor	
A tanulmányi idő elosztása:					
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					
Szemináriumok / házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					
Konzultáció					
Vizsgák					
Más tevékenységek:					
3.7 Egyéni munka össz-óraszama					
3.8 A félév össz-óraszama					
3.9 Kreditszám	7				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	•
4.2 Kompetenciabeli	•

5. Feltételek

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	• előadóterem, vetítő, laptop, hangszórók
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	• szemináriumi terem, vetítő, laptop, hangszórók

6. Elsajátítandó kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • C1.1 • C 6.4 • C 6.5
Általános kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • CT2

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	A tantárgy hiánypótló jellegű, a bölcsész alapképzésből kimaradt ilyen jellegű diszciplínákat pótlandó, tágas bevezető az irodalom- és művészetszociológiák legfontosabb kortárs témaköreibe és problémafelvetéseibe.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	A tárgy a szociológiai gondolkodás friss kutatásainak irodalom- és kultúratudományi alkalmazhatóságát kívánja megismertetni a hallgatókkal, alkalmazott, gyakorlatias módon, de eközben módszertanilag is visszakapcsolja a legfontosabb kortárs irodalomszociológiai irányzatokat a társtudományokhoz.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1-2. Az alkalmazott irodalomtudomány és kulturális politikák a mindennapokban	Problémafelvetés és az irodalomolvasó hallgatók érintettségének kiderítése	
3. Szociológiai jellegű múzeumi gondolkodás és a megőrzés új kulturái irodalom- és művészetszociológiai nézőpontból	Problémacentrikus, gyakorlati jellegű	
4. A kulturális turizmus és a kulturális örökség irodalomszociológiai nézőpontból	Idem	
5-6. Milyen az író, ha több nyelven ír? Az irodalmi többnyelvűség története mint irodalomszociológiai probléma	Idem	
7. Az irodalmi nacionalizmus és a nemzetépítés folyamatai		
8. Az irodalmi eszmetörténeti szociológiai nézőpontból		
9-10. Foglalkozása: író. Az irodalmi piac történeti és jelenkori vizsgálatai a szerzői jogtól az irodalmi feketepiac kutatásáig	Idem	
11. Milyen az író és a művész, ha csoportban van? Az irodalmi és	Idem	

művészeti csoportok szociológiája		
12-13. Az összehasonlító és világirodalom kutatása irodalomszociológiai keretben az új fordítástörténettől az irodalmi hírnév szociológiájáig	Idem	
14. Eltérő médiumok és eltérő művészeti / irodalomszociológiák	Idem	
8.2 Szeminárium		
<p>1 Az irodalmi és művészeti muzeológia az új, szociológiai alapozású múzeumelméletek felől (A szemináriumra a kolozsvári Szépművészeti Múzeumban kerül sor.)</p> <p>2. Mire jó a cultural policy és hogyan készítsünk kulturális politikai dokumentumokat? A kulturális fővárosok megtervezésének kortárs tapasztalata és a „kulturális ipar”</p> <p>Takáts József: Európa magyar kulturális fővárosa. Budapest vagy Pécs?, <i>ÉS</i> 2004 (48. évf.), 14. Sz., 17.</p> <p>3 Az irodalmi többnyelvűség mint poétikai probléma</p> <p>T. S. Eliot: <i>The Waste Land</i></p> <p>(ajánlott: Leonard Forster: <i>The Poet's Tongues: Multilingualism in Literature</i>, Cambridge University Press, 1970, 51-73. – a Stefan George és R. M. Rilke többnyelvűségéről szóló fejezet)</p> <p>4. A nemzetépítés és az irodalmi nacionalizmus mint irodalomszociológiai probléma</p> <p>T. Szabó Levente, Új magyar irodalmi nemzetépítés? Az új magyar irodalmi nacionalizmus kérdéséhez, <i>Korunk</i>, 2009/11., 33-43</p> <p>(ajánlott: Leerssen, Joep, "Viral Nationalism: Romantic intellectuals on the move in 19th-century Europe". <i>Nations and Nationalism</i> 17/2, 2010, 257-71.)</p> <p>5. Irodalmi kalózkodás? A szerzői jog kortárs és történeti problémái irodalomszociológiai perspektívából</p> <p>Bodó Balázs, <i>A szerzői jog kalózkodásai</i>, Typotex, 2011, 21-48.</p> <p>6. Az új fordítástörténet lehetőségei</p> <p>Wolf Lepenies: A kultúrák fordíthatósága = <i>A fordítás mint kulturális praxis</i>, vál. N. Kovács Tímea, Jelenkor, Pécs, 2004, 25-46.</p> <p>7. A színházi siker történeti szociológiája</p>	Didaktikai módszerek	Megjegyzések

9. A szakmai testületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy

tartalmával.

- Az Irodalom- és művészetszociológia c. tárgy jelenlegi formájában az irodalomnak és művészeteknek a legváltozatosabb társadalmi környezeteire és felhasználásaira kívánja érzékenyíteni a hallgatókat.

10. Értékelés

A tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Ennek aránya a végső jegyben
10.4 Előadás			
10.5 Szeminárium			

10.6 Minimális követelmények

A kötelező szemináriumi írásbeli gyakorlatokon és olvasmányokon túlmenően - a hallgatók eltérő érdeklődését, igényét és szakosodását figyelembe véve -, a kötelező irodalmat három olvasmánycsomagba rendeztem. Az elsőben módszertani értékkel bíró tanulmányok, a másodikban ugyanilyen jellegű könyvek, a harmadikban pedig idegen nyelvű tanulmányok és könyvek találhatók. (Abban az esetben, ha a hallgató a jegyzékben szereplő világnyelvek egyikén – azaz angolul, németül, franciául, olaszul - sem olvas, egyeztetés révén valamely általa ismert nyelvből választunk szakirodalmat.) Mindenik olvasmánycsomagnál *egyét kell választani* igény és érdeklődés függvényében.

A tantárgy érdemjegyének összetétele: szemináriumi írásbeli feladatok, elemzések és aktív szemináriumi részvétel (25 %), rövid, kétoldalas bibliográfiai esszé (critical review) az elolvasott szakirodalom valamelyikéről (25 %) és félévi végvizsgabeszélgetés (50 %)

1. olvasmánycsomag

Bourdieu, Pierre, A tiszta esztétika keletkezéstörténete, ford. Keresztúrszki Ida = *A háló, a halászok és a halak. Tanulmányok a mezőelmélet, a rendszerelmélet és az irodalomtörténet-írás néhány kapcsolódási pontjáról*, szerk. Rákai Orsolya, Osiris – Pompeji, Budapest – Szeged, 2001, 7-50.

Labádi Gergely, Zadi, Zádig, Cserei. *Tudásformák a magyar regényben 1800 körül*, Filológiai Közöny 2012 / 4., 369-395.

Lepényes, Wolf *Irodalom és tudomány közt félúton. A szociológia születése*, Szociológiai Figyelő 2001. szeptember 53-61.

Mazsu János, *A dualizmus kori értelmiség társadalmi forrásainak főbb változási tendenciái*, Történelmi Szemle 1980/2., 289-308.

Szilágyi Márton, *Irodalom és üzlet. Csokonai Vitéz Mihály könyvkiadói és könyvteresztői stratégiája a 18-19. század fordulóján*, *Korall* 43. sz., 107-121.

Törő Gyöngyi, *Petőfi anyagi helyzete* = *Tanulmányok Petőfiről*, szerk. Pándi Pál–Tóth Dezső, Akadémiai, Bp., 1962, 41-90.

T. Szabó Levente, *Az írói nyugdíj és írói munkanélküliség feltalálása és a modern irodalmár hivatás kimunkálása*, *Irodalomtörténet* 2008/2., 347-376.

2. olvasmánycsomag:

Bodolay Géza: *Irodalmi diáktársaságok 1785-1848*, Akadémiai Kiadó, Bp., 1963.

Bernier, Georges: *Arta și comerțul*, trad. Ileana Șoldea, Meridiane, Bukarest, 1979.

Charle, Christopher, *Intelectualii în Europa secolului al XIX-lea*, trad. Tudor Vlădescu, Institutul European, 2002.

Csáky Móric, *Az operett ideológiája és a bécsi modernség. Kultúrtörténeti tanulmány az osztrák identitásról*, Európa

Könyvkiadó, Budapest, 1999.

Chartier, Roger, *Lecturi și cititori în Franța Vechiului Regim*, Ed. Meridiane, București, 1997.

Elias, Norbert, *Mozart. Egy zseni szociológiája*. Európa, Bp., 2000.

Febvre, Lucien – Martin, Henri-Jean, *A könyv születése. A nyomtatott könyv és története a XV-XVIII. Században*, Osiris, Bp., 2005.

Földényi F. László, *Melankólia*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992 (2.)

Hauser, Arnold, *A modern művészet és irodalom eredete. A manierizmus fejlődése a reneszánsz válsága óta*, ford. Görög Lívia, Gondolat, 1980.

Hauser, Arnold, *A művészet szociológiája*, frd. Görög Lívia, Gondolat, 1982.

Hites Sándor, „*még dadogtak, mikor ő megszólalt*”: *Jósika Miklós és a történelmi regény*, Bp., Universitas, 2007.

Kerényi Ferenc, *Pest vármegye irodalmi élete (1790-1867)*, Budapest, 2002.

Knapp Éva: *Irodalmi emblematika Magyarországon a XVI–XVIII. században*, Universitas, Bp., 2003.

Labádi Gergely, *A Magyar episztola a felvilágosodás korában. Műfaj- és médiatörténeti értelmezés*, L'Harmattan, 2008. (Ligatura 4.)

Reinhart Koselleck, *Conceptele și istoriile lor. Semantica și pragmatica limbajului social-politic*, trad. Gabriel H. Decuble și Mari Oruz, Ed. Art, 2009.

Kovács I. Gábor, *Kis magyar kalendáriumtörténet. A magyar kalendáriumok történeti és művelődésszociológiai vizsgálata*, Akadémiai, Bp., 1989.

Szilágyi Márton, *Lisznyai Kálmán. Egy 19. századi írói életpálya társadalomtörténeti tanulságai*, Argumentum, Budapest, 2001.

Takáts József, *Modern magyar politikai eszmetörténet*, Osiris, Budapest, 2007.

3. olvasmánycsomag:

Richard D. Altick, *The English Common Reader. A Social History of the Mass Reading Public, 1800-1900*. Ohio State University Press, 1998 (1957).

Bourdieu, Pierre, *Les règles de l'art : genèse et structure du champ littéraire*, Seuil, 1992.

St Clair, William, *The Reading Nation in the Romantic Period*, Cambridge: Cambridge U. P., 2004.

Darnton, Robert, *The Business of Enlightenment. A Publishing History of the Encyclopédie 1775-1800*, Harvard university Press, 1979,

Dörner, Andreas, *Literatursoziologie: Literatur, Gesellschaft, politische Kultur*, 1999.

Forster, Leonard, *The Poet's Tongues: Multilingualism in Literature*, Cambridge University Press, 1970.

Lamping, Dieter: *Die Idee der Weltliteratur. Ein Konzept Goethes und seine Karriere*. Alfred Kröner Verlag, Stuttgart, 2010.

Koselleck, Reinhart, *Begriffsgeschichten*, Suhrkamp, 2006.

Wolf Lepenies: *Saint-Beuve. Auf der Schwelle zur Moderne*. München, 1997.

Franco Moretti: *Atlas of the European Novel 1800-1900*, Verso, London-New York, 1998.

Parinét, Élisabeth, *Une histoire de l'édition à l'époque contemporaine (XIXe-Xxe siècle)*, Éditions du Séuil, 2004.

Sayre, Robert, *La sociologie de la littérature. Histoire, problématique, synthèse critique*, L'Harmattan, Paris, 2011.

Waller, Philip, *Writers, Readers and Reputations. Literary Life in Britain 1870-1918*, Oxford University Press, 2006.

Francesco Sberlati, *Filologia e identità. Una tradizione per l'Italia unita (1840-1940)*, Sellerio, Palermo, 2011.

Jeremy Tanner (ed.), *The Sociology of Art. A Reader*, Routledge, London-New York, 2003.